

Tednik Učiteljski Tovariš.

Glasiło avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Štev. 22.

V Ljubljani, 31. velikega travna 1907.

XLVII. leto.

„Učiteljski Tovariš“ izhaja vsak petek. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje. Vse leto stoji 8 K, pol leta 4 K, četrt leta 2 K. Posamezna številka 16 h. Spise je pošiljati samo na naslov: Uredništvo „Učiteljskega Tovariša“ v Idriji. Naročnino prejema Francišek Ōrnagoj, nadučitelj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. — Rokopisov ne vračamo. — Za oznanila je plačati od dvostopne petit-vrste po 20 h, če se oznanilo tiska enkrat; po 18 h, če se tiska dvakrat, in po 16 h, če se tiska trikrat; če se večkrat tiska, znaten popust. Oznanila sprejema „Učiteljska tiskarna“. Priloge poleg poštnine 6 K.

„Mi imamo rajši kanone!“

Evangelij nezmotljivega „Slovenca“
z dne 20. aprila 1907 v II. pril. 90 štev.

+ Bilo je tisti čas, ko je slovensko učiteljstvo v najlepši solidarnosti stradalo po lepih kronovinah zemlje slovenske! Na Dunaju je zasijala zarja lepše bodočnosti: splošna volilna pravica je stopila med vse narode avstrijske. Dotlej so vodili krmilo državnega čolnika sami privilegirani stanovi, a splošna volilna pravica je naredila prostor h krmilu tudi drugim, dosedaj brezpravnim slojem. Zadonele so bojne trombe, zaropotali so bobni, pričel se je boj za mandate, boj za mandate pod geslom: „Pravico zatiranim in zapostavljenim!“

Vzklonile so se glave dosedaj tlačanim, razširile se prsi dosedaj preziranim — tudi slovensko učiteljstvo je zaupalo dobiti pri tej vesoljni razdelitvi javnega blaga svoj krvavo prisluženi delež. Sicer je bilo to učiteljstvo z genijem Gregorčičem solidarnih misli, da „človeka (posebno učitelja!) vstvariti nikar“, a kar je ustvarjeno za življenje, živi, četudi živi umirajoč. Zato pa se je učiteljstvo udeležilo volilnega boja in delovalo na to, da bi usoda in „ljudska volja“ izbrala može za državno zbornico, ki imajo tudi za učiteljstvo srce.

Tam v lepi zeleni Štajerski se je vršil shod. Vprašal je kandidat: „Kaj imate rajši, da se odpravijo kanoni, ali da se plače zvišajo učiteljem?“ To je bilo tisti čas, ko so učili po cerkvah, da „kdor se z mečem bojuje, bo z mečem končan“, a dobro katoliško ljudstvo je na tem shodu zaorilo enoglasno: „Mi imamo rajši kanone!“ — In „Slovenec“, list za slovensko ljudstvo, je prinesel z največjim veseljem to poročilo, češ, da ima dobro katoliško ljudstvo rajši kanone kakor pa dobro šolo. To pa je bilo ravno tisti čas, ko je ta list — „Slovenec“ — prinesel večkrat zatrdilo, da hočejo učiteljstvu pomagati.

Učiteljstvo ni kaj verjelo temu zatrdilu, a sedaj je bilo „prepričano“, da bi dobro katoliško ljudstvo rado pomagalo učiteljstvu, in sicer tako, da bi se učiteljstvo s svojimi rodovinami postavilo v lepo vrsto, in pripeljali bi moderne kanone, nabasane s šrapneli, ter pomerili naravnost v učiteljstvo, ki bi s pomočjo kanonov prišlo lahko v boljšo deželo — na oni svet. Rešeni bi bili vseh težav in nadlog! To so besede, ki se lepo slišijo in po katerih slovensko učiteljstvo lahko zaupa katoliškim osrečevalcem, da bodo oni radikalno pomagali „vedno lačnemu učiteljstvu.“ In kdor tega ne verjame, je brezverec in gorje mu, ker ne pride med kanone, temveč bo živel še naprej kot slabo plačan učitelj in to mu bodi za kazen!

In kdaj pride tisti čas, ki zasue morilna žrela vseh modernih topov tako, da bodo sipala smrt in pogubo na tiste, ki še do današnjega dne zatirajo brezpravne in prikrajšujejo trpečim in stradajočim krvavo zasluženno plačilo?! Ali je še daleč dan osvete?!

Neverjetno — a resnično!

= Roditeljski sestanki so nekaj pomembnega za vzgojo otrok in za pridobitev roditeljev za šolo. Pametni ljudje brez razlike strank se udeležujejo povsod teh sestankov. Marljivo učiteljstvo se je začelo resno baviti s to točko svojega pedagoškega programa. A dobili so se ljudje, ki tem sestankom odločno nasprotujejo. Dva eklatantna taka slučaja naj tukaj navedemo: V Retečah pri Škofji Loki se je namenil tamošnji učitelj prirediti tak sestanek. V to svrhu je naprosil župnika, naj bi podpiral to prireditev in oznanil ljudem čas in dan sestanka. Najprej je župnik obljubil. Potem pa je preklical in rekel učitelju: „Jaz se ne menim za roditeljske sestanke, saj imam jaz vsak mesec pouk za matere. Če hočete, pa imejte tak sestanek in povejte, da ne bodo otroci seali okrog farovža.“

Še lepše pa je šel na roko učiteljstvu krajni šolski svet v Sori. Ta je kar kratkomalo prepovedal učitelju v Sori, da ne smerabiti v ta namen šolske sobe.

Za ta dva slučaja smo zvedeli pravkar, morda pa so še kje drugje tako za šolo in odgojo vneti faktorji. Kako daleč še pojde? Ali ni več nobene oblasti proti takim demagogom? Danes vprašamo samo to. Tisti, ki imajo na vesti take razmere, naj nam odgovore!

Odkritje Tomšičeve spominske plošče na Vinici.

Potihnili so urnebesni klici: „Živeli Hrvatje! Živeli Slovenci!“ V naši duši pa odmeva sedaj: „Slovenec i Hrvat za uvek bratu brat!“

Minilo je veličastno uspelo slavje, ki ga je priredil klub brač. hrv. „Zmaja“. V nedeljo, dne 19. t. m., je lilo kot iz kabla ves božji dan. Toga je padla v dno naše duše, zakaj nebo je bilo neizprosno. Zaklelo se je bilo, da razbije bratski zagrljaj, in sive megle so zagrnille krasno viniško panoramo in jo zakrile sokolovim očem bratov Hrvatov. Ali bratovska ljubav je bila tako močna, da smo vkljub vsem vremenskim silam odkorakali z metliško godbo na viniški most, da zagrlimo na sredi Kolpe svoje brate.

Ko pridemo na most, se ulije strašna ploha. Ali mi smo vztrajali celi dve uri in kljubovali vsem elementarnim silam ter končno dočakali prihod „Zmaja“.

Ko smo zagledali prve vozove, je postalo sree ognjeno, duša je oživela in kot iz enega grla je zaoril klic: „Živeli Hrvatje!“

Črne megle hladnega večera so se drville preko naših glav; nastala je borba med bratovsko ljubavjo in med nemilim neбом. Premagala je ljubav, polna žarkega ognja, zakaj pozdravi in objemi so se vršili prav iskreno v kljub nasprotujoči prirodni sili. Nebo ni moglo pogasiti plamtečih src Hrvatov in Slovencev, da bi se ne zagrlili nad šumečo Kolpo.

Bratska Kolpa, videč v zagrljaju dva krvna brata, je zašepetala večno pesem: „Slovenac i Hrvat za uvijek bratu brat!“ In naša duša, polna bratovske radosti, je zaklicala:

Oj Hrvati, bračo mila,
čujte našu rieč,
razdružiti nas neče sila
baš nikakva več;
nas je negda jedna majka
draga rodila,
z jednim nas je, Bog joj plati,
mlekom dojila!

Pod slavalokom, kjer je bil napis: „Pozdravljeni v bratskem objemu!“ je pozdravil g. Jurij Šterk Hrvat v imenu trga Vinice. Nato je poklonila gđ. Leopoldina Bavdekova, viniška učiteljica, slov. trobojni trak z napisom: „Slovenci Hrvatom — Vinica 19. V. 1907, rekoč: „Dragi bratje Hrvatje! Prejmite blagovoljno ta trobojni trak v znak čiste, zveste in goreče ljubavi, ki jo goji do vas vaša sestra Slovenija!“

Predsednik belokranjskega učit. društva, g. Fran Šetina, pozdravi Hrvate z iskrenimi besedami v imenu Slovencev in za njim načelnik prost. požarne brambe, g. nadučitelj Franjo Lovšin in predsednik narodne čitalnice, g. Peter Šterk.

Veliki meštar hrv. „Zmaja“, g. Emilij pl. Laszowski, se zahvali v imenu Hrvatov ter preda Slovincem hrvaški trobojni trak z napisom: „Hrvati Slovincima — 19. V. 1907.“ z vzklikom: „Slovenac i Hrvat za uvijek bratu brat!“

Nebo je nepretrgoma lilo, a tudi naše oči so točile solze radosti in ginjenosti. Sprejem na mostu ostane udeležencem ne-

izbrisen, in tu so se obistinile besede hrvaškega pesnika M. Bogovića:

„Nij' spasenja bez požrtvovanja!
Žrtva tekar svaku stvar posveti...“

Godba je zaigrala „Naprej zastava Slave“ in Hrvatje so prekoračili srebrni pas — Kolpe, ki veže in ne razdvaja njih in nas. Ko smo se pomikali proti Vinici, je občinstvo pozdravljalo svoje brate in iz oken hiše Šimunovićeve se je vsulo cvetje na brate Hrvate. Navdušenje je raslo z vsakim trenutkom in doseglo svoj vrhunec, ko smo dospeli v gostilniške prostore g. Petra Maliča. Vrhunec navdušenosti pa se je pokazal pri večerji. Vrstile so se napitnica za napitnico in menjavale slovenske in hrvaške pesmi.

Ker nam je bilo nebo še vedno nemilo, je izostala bakljada, pač pa so Hrvatom na čast napredni Viničani razsvetlili svoja okrašena okna. In ko je petelin že drugič zapel: „Zora puca — bit' če dana!“, se še ni pleglo bratovsko veselje.

Najlepši moment vsega večera pa je bil, ko je med navdušenim govorom pripel veliki meštar „Zmaja“, g. Emilij Laszowski, znak „Zmaja“ gđ. učiteljici Leop. Bavdekovi in g. nadučitelju Franju Lovšinu v zahvalo za požrtvovalno delovanje ob odkritju spominske plošče. Naznanil je tudi g. Franju Lovšinu, da je on sam zabil žrebelj v novo „Zmajevu“ zastavo v imenu nadučitelja.

Gospod nadučitelj se je v svojem in v imenu svoje kolegije prav presrečno zahvalil za čast, ki je bila obema podeljena od brače hrv. „Zmaja“, ter obljubil, da hočeta še nadalje in tembolj požrtvovalno delovati za prosveto in blaginjo naroda hrvaškega in slovenskega.

Ko je udarilo kladio na cerkveni zvon in naznanilo, da je ura dve, smo se razšli vsak k svojemu počitku, želeč si: „Lahko noč!“

(Konec.)

Stik z ljudstvom.

Dne 16. maja t. l. je imelo „Logaško učit. društvo“ občni zbor na Uncu pri Bakeku. Smelo trdimo, da je ta okraj najnepriličnejši za učiteljska zborovanja izmed vseh okrajev širom naše domovine, ker se razteza od hrvaške pa tja do primorske meje. Zjutraj tega dne je še deževalo, zato se je zbralo le malo število učiteljstva k občnemu zboru. Poleg navadnih društvenih

Moji napori, uspehi in neuspehi.

Spisal Ivan Lapajne.

(Dalje.)

Tretja slovenska posojilnica je bila v Šoštanju, registrovana 2. oktobra 1874; četrta je bila registrovana ljutomerska posojilnica, ki je bila 27. oktobra 1874 vpisana v združni register; peta je bila pa registrovana metliška, in sicer 29. decembra 1874.

Pravzaprav zasluži ljutomerska posojilnica, da ima glede na starost pridevek „prva“, zakaj s tem imenom (posojilnica) je bila ona prvi slovenski denarni zavod. Ustanovljena je bila namreč že leta 1872., toda po svoji juridiški vrednosti ne kot zadruga, ampak najprvo kot društvo, ker nismo imeli v Avstriji takrat še združnega zakona. Ustanovitelj ljutomerske posojilnice je bil sicer okrajni načelnik Ivan Kukovec, a pri njenem krstu sem kumoval tudi jaz, ko sva skupno ugibala, kako bi jo krstila, ali za hranilnico ali založnico ali posojilnico. Obveljala je firma „Okrajna posojilnica“. Ko se je bilo treba pristopivšim članom v smislu združnega zakona lastnoročno podpisati, sem prišel jaz prvi (a to le po naključju) v dotični register. Temu naključju se imam zahvaliti, da se lahko (toda ne po zasluženju) baham, da sem bil prvi član prve slovenske

posojilnice, pri kateri sem potem res nekaj let funkcioniral kot podpredsednik. Uspešno delovanje ljutomerske posojilnice me je izpodbudilo, da sem bil po preteku 7 let (1878—1885), odkar sem se preselil na Kranjsko, ustanovil v Krškem pred 23 leti „Okrajno posojilnico“, ki jo neprenehoma vodim od njene ustanovitve do danes, in to najprvo kot tajnik, a že več let kot ravnatelj, kar je po splošnem zatrdilu ljudstvu v krškem sodnijskem okraju jako v korist, meni pa tudi. Ker se je bilo treba v Ljutomeru in v Krškem praktično baviti s posojilništvom, sem začel tudi njegovo teorijo študirati, prebirati nemške strokovnjake (Schulze-Delitzsch, Raiffeisen) in veliko pisati v slovenskih časopisih o posojilništvu. Ker je bila „Zveza slovenskih posojilnic“ v Celju pred leti prenehala izdajati svoje glasilo „Zadrugo“, sem spisoval jaz prve letnike „Letopisa slovenskih posojilnic“ (6 tečajev) in izdal l. 1895. „Navod o snovanju in poslovanju slovenskih posojilnic“, katera knjiga izide te dni v drugem natisu pod naslovom „Slovenski posojilničar“. Zveza slovenskih posojilnic v Celju je posojilnice, ki so se ji pridružile, že pred leti nadzorovala. V njenem imenu sem pred 10. leti in več nadzoroval in ustanovil več posojilnic na Kranjskem in na Primorskem. Iz lastnega nagiba sem v teh deželah

točk je bila na dnevnem redu tudi točka: „Šola in kmetijstvo s posebnim ozirom na sedanje socialne razmere.“ — Poročal je o tem g. Gustav Pirc, ravnatelj c. kr. kmetijske družbe kranjske.

G. ravnatelj je izvršil svoj govor ob občnem priznanju in glasni pohvali. Glavno jedro njegovega govora je bil „stik učiteljstva z ljudstvom“. Šolski vrtovi so sicer na svojem mestu, kjer so držani v dobrem stanju ter se ti rabijo kot odgojevalno sredstvo, vendar od teh se ne more pričakovati spasa, napredka in že od nekdanj gojenega ideala za izboljšanje sadjarstva. Zaradi neugodnega podnebja ni pri nas sadjarstvo glavni vir dohodkov kakor na Primorskem, zato pa vidimo, da je naš kmet popolnoma hladen za sadjarstvo, ker ga je izučila izkušnja, da ima s tem mnogo dela, a le malo dohodkov. Kjer so razmere ugodne, se je in se bo gojilo sadjarstvo, drugod pa ne. Z največjim trdom učiteljstvo ne more v tem oziru delati čudežev, kjer ni podnebje ugodno. Čeprav je pa naša domovina siromašna, je vendar njena leža izmed vseh avstrijskih dežel najugodnejša. Ugodne kupčijske zveze s Trstom, Reko Italijo in levantom dajejo našim krajem pravi vir dohodkov. Kmetijstvo ni veda, marveč navadna obrt, ki se naslanja na druge vede. Če hočemo torej kmetu pomagati do blaginje, ne zadostuje, da širimo znanosti: branje, pisanje in računstvo, kar že danes skoro vsakdo zna. Žal, da današnja šola ne ustreza svojemu namenu, ker se ozira bolj na formalnosti kakor na praktično življenje. Tega ni krivo učiteljstvo, marveč današnji birokratizem, ki uklepa šolo in učiteljstvo v spone formalnosti, ki ne bodo nikdar niti za ped povzdignile blaginje našega naroda. Kaj pomaga, če znajo naši učenci po šolah dobro sklanjati in spregati, s čemer se potratijo toliko zatega časa, a o temeljnih državnih zakonih, ki so za življenje velikega pomena, nimajo pojma? Kaj pomaga našemu kmetu, če znajo njegovi otroci lepo deklamovati, naštevati razne zaslužne može na literarnem polju, če znajo domačo in občo zgodovino, če razumejo matematično in ostalo zemljepisje, o panogah pa, ki ga redijo, živijo ter mu donšajo dohodke — praktična živinoreja, domače gospodarstvo, umno obdelovanje zemlje, pogozdovanje, kupčija, obrtnija, združništvo itd. ne ve ničesar? Koliko zatega časa se potratijo po naših šolah s kvačkanjem in pletenjem, kar se danes več ne izplača delati doma, ker se vse to dobi po prodajalnicah za majhen denar a iz šole stopivše deklice — bodoče gospodinje — ne znajo skoro šivanke

držati v rokah; ne znajo krpiti perila, prikrojiti in si sešiti predpasnika, srjace in spodnjih hlač, kar je pri vsaki hiši nujno potrebno! Kaj pomaga če znajo naše učenke risati, a o domačem gospodinjstvu, o menjavi jedil, o kuhanju jedil, o snagi, vzgoji otrok itd. nimajo nobenega pojma? To so hibe današnjega šolstva, [ki se morajo odpraviti. — Proč z formalnostmi, praktično življenje v šolo, potem dožene šola svoj namen!

Poleg znanosti pisanja, branja in računstva se morajo upoštevati tudi vede, ki so za naše agrarce nujno potrebne. Kemija je veda, ki je za našega kmetovalca življenskega pomena. Nič ne de, ako je otrok ne razume, najpoglavitejše reči naj se nauči na pamet, razumel bo to, ko pride k pameti in razsodnosti. Suhoparno poštevanke se mora naučiti na pamet, drugače ne more računati. Razne nauke iz veronauka se mora naučiti na pamet, čeprav jih še ne razume, razume jih pa ko doraste! Kaj pomaga našemu kmetu, ako mi pišemo v naših gospodarskih listih o raznih kemijskih spojinah, ako že naprej vemo, da jih 99 % tega ne razume, ker se nikdar ni o tem učil?

Z duhom časa se mora remodernizirati tudi naše šolstvo. Da se to čim prej zgodi, to je v prvi vrsti naloga učiteljstva. Naša država, posebno pa naša ožja slovenska domovina je agrarna. Če hočemo pomagati agrarcem do blaginje, moramo začeti pri šolstvu. Pustite današnje političke homatije na miru, naj se te razvijajo kakor hočejo! Povzdignimo našega kmeta na boljšo izobrazbo, na znanosti, ki so njemu koristne za dosego boljših gmotnih razmer, potem bo začel tudi političsko zrelo misliti! Pomniti je treba, da na mahljaj ne pade mogočen hrast, treba je mnogo truda, preden ga poderemo na tla. Isto velja tudi o povzdigi našega agrarnega vprašanja. Delati je treba, in sicer neumorno in vztrajno je treba delati. Učiteljstvo ima v tem oziru najlepšo priložnost, ki je razpostavljeno širom naše domovine. Vem, da je nehvaležnost navadno plačilo sveta, a to vas ne sme plašiti. Kdor ima iskrico ljubezni do našega naroda, naj nikar ne drži križem rok! Naše šolstvo se ne bo v tem duhu takoj remoderniziralo, zaradi tega ne smemo odlašati z delom; česar ni mogoče doseči v šoli, doseže se izven šole. Po končani šoli greš tuptam na izprehod; postoj pri kmetu na polju, travniku, na vasi ter pogovarjaj se z njim! Povej mu o napredku, kako delajo drugod. Ako vidiš, da ima mršavo, zamazano in slabo živino, mu povej indirektno, kako si opazil

in na Štajerskem ustanovil (ali sodeloval pri ustanovitvi) kakih 25—30 posojilnic.

V pouk posojilnicam sem izdajal osem let (do konca 1906) mesečnik „Slovenska zadruga“, pri katerem sem moral jako paziti, da ni bilo materialne izgube. Pouka sem posojilnicam sicer veliko podajal, a to jim ni zadostovalo. Od „Zveze“ v Celju so zahtevale tudi denarne podpore. Ta „Zveza“ pa je bila v kljub mojemu očitju do l. 1906. le društvo, ki se ni pečalo z denarjem. Ker v letih 1894—96 ni hotela postati denarna centrala, sem ustanovil takrat jaz s pomočjo zvestih tovarišev v Krškem „Centralno posojilnico slovensko“. Ker se je pa l. 1906. vendar v Celju ustanovila „Zadružna zveza“ kot osrednja denarna zadruga, pri kateri sem jaz odbornik in avtoriziran revizor, je prevzela ta nova zveza poleg nadzorovanja vse tiste agende, za katere je bila ustanovljena krška „Centralna posojilnica“, ki bo pri svojem bodočem občnem zboru odločila, koliko časa bo še poslovala.

Posojilništvo, ki je poglavitni del združništva, se je na Slovenskem uvajalo le počasi. Domoljubni može so se sicer dolgo trudili, a uspeh je bil le majhen. Do leta 1890. nekako e ni bilo naše posojilništvo posebno razvito. Precej se je pa

okrepčalo v letih do 1895 zlasti, ker so se tudi slovenski posojilničarji začeli posluževati zakona z dne 1. junija 1889 (Raiffeisenski zakon). Snovanje slovenskih posojilnic od strani domoljubov, osobito celjskih veščakov, je imelo čisto patriotičen namen, t. j. da bi se Slovenci gospodarsko opomogli in narodno zavedli ter postali tako gospodarsko neodvisni od tujcev. Med Slovenci sta bili že pred letom 1895. dve političski stranki, kakršni sta še sedaj (klerikalna in liberalna). Snovatelji in opravitelji slovenskih posojilnic se pa vobče niso ozirali na ti političski struji. Vendar je bilo opaziti takrat, da so klerikalci mislili, da so tisti Slovenci, ki jim niso pritrjevali, zaradi tega tako močni in samozavestni, ker snujejo in opravljajo svoje slovenske posojilnice. Zaradi tega je začela snovati pred 10 ali 12 leti tudi klerikalna stranka posojilnice. Pri tem snovanju je stranka preveč hitela. Kopirala je najprvo pri vsem svojem delovanju Celjane. Očitno je bilo videti, da je imela pri tem svojem delu tudi sebične, strankarske namene. To se je pokazalo posebno v tistih krajih, kjer so že bile posojilnice ustanovljene in opravljane od takih mož, ki so bili glede politike nepristranski. Ustanavljanje konkurenčnih posojilnic v takih malih krajih je bil očiten madež klerikalne stranke. Grajati se pa njeno delovanje v drugem

drugod! Če vidiš mala okenca in zatohel hlev brez duškov, mu reci: „Ali bi ne bilo bolje napraviti večja okna in duškov, ker živina ravno tako potrebuje svetlobe in čistega zraka kot človek?“ Ako opaziš gnoj pod kapom, gnojnico teči po vasi, z mahom obraslo in neobrezano sadno drevje, močvirnate njive, nepognojene travnike, zanemarjen gozd, pašnik itd., mu povej, kako delajo drugod, kako lepe uspehe imajo od umnega obdelovanja, kanalizacije, gnojenja, čiščenja itd. Tudi učiteljice imajo med našim narodom premnogo dela, zlasti med ženstvom. Stopite v hišo ne samo imovitejših, marveč tudi ubožnejših posestnikov, opazile boste kmalu mnogo nedostatkov! Ženska ima pri ženski mnogo več vpliva in lažjo pristopnost kot moški. Primeren pogovor, o gospodinjstvu, krojenju, kuhi, snagi, o postopanju in potrebi bolnikov, cvetličarstvu, vrtnarstvu, odgoji itd., vpliva odgojevalno na gospodinjstvo, ki največkrat ima tudi lepe in dobre uspehe. Nihče naj ne misli, ker je v šoli vajen imeti pred seboj kopo otrok, da mora imeti zunaj tudi mnogo poslušalcev. Zadoštuje eden, dva, dobra in lepa ideja gre potem ko blisk po vasi — in s tem je učitelj dosegel svoj namen. Česar bi v šoli pri nerazodni mladini nikdar ne bil dosegel, je dosegel z lahkoto s pogovorom v družabnem krogu. Na podoben način naj učitelj in učiteljica postopa vedno in povsod, sad truda ne more izostati. Hvaležnost in ugled bo plačilo za trud, za dotičnika bo pa sladka zavest plačilo, da ni živel in delal zaman. Vsak od vas naj išče stik z ljudstvom, naj po končani šoli vpliva odgojevalno na maso našega naroda, ki je pouka zaradi napredka silno potreben. Rešitve socialnega vprašanja in napredka je v prvi vrsti iskati v pravi izobrazbi, za izobrazbo je pa poklicano v prvi vrsti učiteljstvo, brez dobrega, za narodni blagor vnetega učiteljstva bi bil narodni pogin, zato pa sklepam z iskreno željo na srečno boljše bodočnost: Na delo, med narod, za narod!

Gospod ravnatelj Pirc je z raznimi dokazi pokazal s prstom na hibe današnjega šolstva in na pot, kako naj učiteljstvo deluje za narod. Taki prepričevalni pogovori so za nas silno potrebni. Zato je sklenil občni zbor „Logaškega učit. društva“, da se bo vršil vsako leto drugod občni zbor, in k temu naj se povabijo tudi gosti dotičnega kraja, da pride učiteljstvo tudi pri tej priliki v dotiko z ljudstvom. Tudi vbodoče bo povabilo učit. društvo razne strokovnjake na učiteljsko občno zborovanje, ker moramo napredovati v prvi vrsti sami, če hočemo imeti

uspehov pri stiku z ljudstvom. Drugo leto bo občni zbor v Starem trgu pri Ložu.

Opozoriti moramo tudi druga učiteljska društva naše domovine na to idejo. Lansko jesen je predaval v Logatecu g. prof. Suher o risanju po naravi. Pri tej priložnosti smo zvedeli, da podpira to idejo tudi deželni šolski svet s tem, ker povračuje potnino in daje prost dan dotičnemu strokovnjaku za predavanje pri učiteljskih društvih. Nam, zlasti starejšim učiteljem, ni mogoče napredovati z duhom časa drugače kakor na ta način. Knjige so sicer tu, a črka je mrtva, le beseda da življenje, okrepčuje spomin in zbuja k napredku.

Iz poročila društvenega tajnika in blagajnika smo zvedeli, da vlada v društvenih zadevah neka zaspanost. Mnogo od njih še ni plačalo udnine 3 K. Društvo nima obstanka, ako nima tudi gnotne podpore. Vbodoče bo ud društva le tisti, ki plača udnino. Društvo si je nadelo tako plemenit in odgojevalen namen, zato pričakujemo, da bo vse učiteljstvo logaškega okraja pristopilo k društvu. Tudi g. profesorje idrijske realke in ostalo učiteljstvo v Idriji vljudo vabimo v društvo, ker imamo vsi isto geslo in namen — ljudsko izobrazbo. Udnino sprejema g. nadučitelj Leopold Punčuh v Gorenjem Logatecu.

Konec streljanja proti toči.*)

Ogromna je škoda, ki jo prepogostoma napravlja neusmiljena toča vinogradnikom, poljedelcem in vrtnarjem. To je napotilo pred 10 leti župana Stigerja v Slovenji Bistrici na Štajerskem, da je nanovo poizkusil s streljanjem zoper grozeče oblake v pravem trenutku vplivati tako, da bi se v njih toča ne naredila, in da bi vodene kaplje, ne da bi zmrznile, padle kot blagodejen dež na zemljo.

Že v prejšnjih stoletjih so gospodarji izkušali s streljanjem odvrniti škodo od svojih posestev, toda oblasti so slednjič brezuspešno streljanje prepovedale. Župan Stiger je pa uredil leta 1897. streljanje nanovo in po premišljenem načrtu s posebnimi topiči. In glej! Zdelo se je, da se dobre nade uresničijo, da je obramba uspešna in da bo možno obvarovati kmetovalca neizmerne gorja, ki se tako pogostoma neusmiljeno usuje iz oblakov na trudapolno delo njegovih rok. Po prvih na videz

*) Ker bo mnoge naše tovariše, ki se pečajo z vinogradništvom, poljedelstvom ali vrtnarstvom, zanimala ta razprava, jo priobčimo v svojem listu. Uredn.

oziru ne sme, ker je bila ustanovila poleg nepotrebnih konkurenčnih na stotine drugih, potrebnih in koristnih zavodov te vrste. Še večjo napako, kakor z ustanovljanjem konkurenčnih posojilnic si je bila pa vendar nakopala s prenagljenim snovanjem kmetijskih in konzumnih zadrug.

Okolo leta 1900. so namreč rasle na Kranjskem denarne in nedenarne zadruge kakor gobe po dežju. Nedenarne zadruge so bile skoro povsod v slabih rokah in so propadle po preteku 4—5 let večinoma popolnoma. — Zadrugištvo je pa vkljub temu velika dobrota za ljudstvo, čeravno je bilo na Slovenskem nekaj časa le vzrok in podlaga hudemu političnemu prepiru. Kakor sem imel pa jaz veliko let za načelo, posredovati med političnimi strankami, na Slovenskem, tako sem tudi glede zadrugnega vprašanja večkrat porabil priliko, da sem tudi v tej točki posredoval. Leta 1905. sem pisal n. pr. v „Slovensk zadrugi“, v tem vprašanju takole:

Opazovali smo v poslednjem času z veseljem, da ni več tako velikega nasprotstva pri slovenskih politikih na Kranjskem, kadar je govor o raznih gospodarskih organizacijah. Na Kranjskem imamo namreč v tem oziru velikanske inštitucije. Pred

vsem nam je omenjati c. k. kmetijsko družbo, ki ima ogromno število članov in vse polno podružnic ter glavni odbor, ki se že veliko let odlikuje z izbornim delovanjem. V to družbo so se bili svoje dni klerikalci zakadili — pa na srečo brez uspeha. Nasprotno so se pa tudi liberalci skoro brezuspešno zaganjali v lepe naprave zadrugne organizacije klerikalne stranke. Zakaj tudi ta korporacija je v svojem jedru in bistvu hvalevredna, ako ne poseza v politiko. Podpira jo nekoliko centralna vlada moralno in materialno. Te gospodarske inštitucije so si bile kakih 10 let diametralno nasprotne in se pobijale, da je bilo grdo.

Letos smo pa bili zapazili z zadoščenjem, da se kmetijska družba, o kateri se je vedno trdilo, da je v liberalnih rokah, približuje klerikalni zadrugni gospodarski organizaciji. To približevanje je slednja pozdravila in sprejela z veseljem. Vse to se je vršilo o priliki letošnjega občnega zbora kmetijske družbe, kjer se je pripoznala potreba ene in druge organizacije, t. j. kmetijske družbe kakor pospeševalke kmetijstva v tehničnem oziru, zadrugne in gospodarske zveze pa kot pospeševalke narodnega gospodarstva v trgovskem oziru. (Dalje.)

ugodnih slučajih se je hitro razširilo streljanje zoper točo po Štajerskem, Kranjskem in Primorskem in dalje po Italiji in Franciji. Navidezni uspehi so krepko probudili vesele nade. Deželne in državne vlada so začele prispevati s sredstvi, da olajšajo ubožnejšim občinam obrambo zoper hudournne oblake. Nade so pouspele do kipečega navdušenja za zmagovito borbo zoper sovražno silo. Gospodarji so se začeli shajati v deželna in celo mednarodna zborovanja, da so se posvetovali o nadaljnjem skupnem postopanju, poročali o uspehih ter izgovarjali neuspehe, ki so se vmes vendarle tudi pokazovali.

Začeli pa so se zglaševati tudi učenjaki, ki poznajo naravo ter njene ogromne sile in glasno so izrekli, da dvomijo o uspehih streljanja. Kako morejo malenkostni streli iz razstresenih topičev ustaviti to, kar se pripravlja v obsežnih temnih oblakih, ki plavajo tisoč in tisoč metrov visoko nad zemljo in so po sto metrov debeli? Streljanje je malenkostno sredstvo zoper orjaško prirodno silo, in zato ne more roditi tistega velikega uspeha, ki se kaže na videz — tako so veščaki ugovarjali in svarili. Zavedali so se obenem, da popolnoma veljavne sodbe o stvari ne moreje izreči.

Ker se je začelo streljanje zoper točo v Avstriji, zato je sklicalo naše poljedelsko ministrstvo l. 1902. mednarodni shod v Gradec. Ondi naj bi zborujoči veščaki in interesi — torej obe stranki — skupaj strogo in temeljito, brez predsodkov in zgolj stvarno razmotrivali o vprašanju, ali so uspehi streljanja resnični ali le navidezni in kaj naj se stori nadalje.

In glej čuda! Zborovalci so po resnem preudarku po večini izjavili, da se o resničnem uspehu o streljanju proti toči ne more govoriti in je treba temveč celo priznati, da streljanje najbrž sploh ni sredstvo, da bi se od njega mogel pričakovati istinit uspeh. Svetovali so obenem, da se naj vršijo nadaljnji poizkusi s pravilnim, natančno nadziranem in pod znanstvenim vodstvom stoječim streljanjem. Avstrijska vlada je priredila tako poizkuševališče na Spodnjem Štajerskem, italijanska pa v Gorenji Italiji.

Poizkusi so se vršili, pa že leta 1904. je bilo na Štajerskem jasno, da streljanje zoper točo, žal, nič ne pomaga. Avstrijska vlada je spoznala, da je nadaljevanje poizkusov docela brezuspešno in jih je opustila.

V Italiji so poizkušali na dosti večjem prostoru, rabili so najboljše topiče s 4 m visokimi nastavki, s streljanjem niso kar nič štedeli in topiče so porazstavili še enkrat tako na gosto, kakor so zahtevali zagovorniki streljanja. Tudi spričo teh okolščin je bilo že leta 1904. dognano, da streljanje ne donša nobene koristi, in vlada je nadaljevanje ustavila. Tačas je bilo tudi že prejšnje navdušenje kmetovalcev in vinogradnikov upadlo in streljanje je začelo pešati ter ginjevati po Italiji ravnotako kakor na Slovenskem.

Na Francoskem so poizkušali nadalje. Tam so začeli rabiti rakete, ki so se razpočile v višini 900—1200 metrov. Čeprav ni bilo pravega uspeha, so v Italiji vendar še enkrat poizkusili, da bi zadnjikrat vzpodbudili nade, kolikor jih je še bilo. Spuščali so l. 1906. take rakete in pa 8 kg težke bombe, ki so jih iz topa izstrelili, 800 metrov na visoko in še višje. Streljanje pa tudi s takimi velikanskimi sredstvi ni čisto nič vplivalo na točonosne oblake. Profesor Blaserna z vseučilišča v Rimu, ki je imel vrhovno vodstvo poizkusov, je po teh neuspehih vladi s polnim prepričanjem predlagal, da je brez zmisla poizkuse še nadaljevati.

Po vseh teh večletnih, strogo naziranih in z obsežnimi sredstvi izvršenih poizkusih se sme reči, da je vprašanje za vsakega trezno mislečega človeka rešeno.

S potrtimi nadami moramo žalostno priznati, da ne pomagajo ne topiči ne rakete ne bombe in da je torej konec s tolikim upanjem započetega streljanja proti toči. F. S.

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani,

— registrovana zadruga z omejenim jamstvom. —

Promet do konca mal. travna 1907 K 49.071.32.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poštnih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

„Jubilejska samopomoč“. Kruta smrt je zopet posegla v naše vrste. 23. majnika t. l. je umrl tovariš Štefan Debenjak, učitelj v Materiji, Istra. Da sem plačal gospej vdovi posmrtnino, sem moral poseči — prvič — po rezervnem fondu. Vsem članom sem razposlal položnice in prosim, da mi za oba slučaja Žager in Debenjak skupno na listku označeni znesek dopošljejo in to le po poštni položnici, ker po nakaznici imajo člani več stroškov in meni je plačati 6 h dostavnine.

Tudi sem nekaterim članom označil zastanke na posebnem listku, kar naj blagovolé upoštevati, da bo enkrat vse poravnano. Mali zneski se lahko brez težave vplačajo, a ko se nabere je sitneje. Dva člana sta celo naznanila svoj izstop, ker jima je plačati po osem kronic, a to ne velja po pravilih — prej mora biti vse poravnano, potem pa se lahko izstopi — kar seve ni možato.

Ig, 31. maja 1907.

Franc. Ks. Trošt, t. č. predsednik.

Kranjsko.

Učiteljsko društvo za šolski okraj Rudolfovo. Za 6. dan junija t. l. v 16. številu „Tovariša“ napovedano zborovanje v Mirnipeči se tem potom prekliče. Kraj in čas prihodnjega zborovanja se pravočasno razglasi v „Tovarišu“. O d b o r.

Kamniško učiteljsko društvo zboruje dne 6. junija t. l. v Vodicah ob 10. uri dopoldne. Dnevni red: 1. Risanje po novi metodi. Nastopi gđc. A. Trost. 2. Perutinarstvo. Predava g. M. Žebre. 3. Čebelarstvo. Predava g. J. Slapšak. Kdor se želi udeležiti skupnega obeda, blagovoli naznaniti gosp. nadučitelju Slapšaku do 3. junija.

K obilni udeležbi vabi

o d b o r.

Kamniško okraj. učit. društvo. Dne 11. aprila je imelo naše učiteljsko društvo občni zbor v Mengšu, ki se ga je udeležilo 15 tovarišic in 19 tovarišev, število, katero nas navdaja z veseljem, da učiteljstvo našega okraja v zavednosti napreduje.

Izmed poročil funkcionarjev omenim, da se je pri poročilu blagajnika sklenilo vložiti večji del denarja v našo posojilnico in pristopiti z deležem 50 K.

Predsednik Letnar je nato razpravljajal o novem učnem redu. Pri živahni debati, ki se je razvila, je pokazal, da mu je novi učni red popolnoma znan in smo mu hvaležni za njegovo poročilo.

Pobiranje naročnine za stanovske liste se ne sprejme v društveni delokrog. Delegatom so izvoljeni: Adamič, Petrovec, Toman.

Prihodnje zborovanje bo v četrtek, 6. junija v Vodicah. Tovariš Slapšak, strokovnjak v čebeloreji, bo govoril o čebelah, tovarišica Trostova, spretna risarica, predava o prostoročnem risanju. Na snidenje v obilnem številu!

Štajersko.

Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo priredi v četrtek, dne 6. rožnika, izlet na Slivnico po sledečem vzporedju:

Ob pol osmih zjutraj odhod iz Grobelnega čez Glince na Slivnico. Sestanek v tamošnji šoli. Ogledovanje čebelnjaka in

razgovor o čebeloreji. Ob enajstih odhod iz Slivnice na Glince, kjer bo zborovanje. Tam napravimo pod spretnim vodstvom tovariša Zidarja izlet na solnce in se razgovorimo o raznih društvenih zadevah. Ob enih obed, po obedu prosta zabava. Zaradi obeda naj se zgleda vsakdo do 4. dne rožnika pri tovarišu Kurbusu na Slivnici. Tovariši in tovarišice in sploh prijatelji šole in učiteljstva so dobrodošli gostje. Ta naš sestanek obeta sploh mnogo užitka, obeta se mnogobrojna udeležba.

Saleško učiteljsko društvo priredi v četrtek, 6. junija t. l., izlet na Goro Oljko, kjer bo imelo ob 10. uri predpoldne tudi svoje redno zborovanje po tem-le vzporedi: 1. Zapisnik. 2. Dopisi in društvene zadeve. 3. Predavanje. 4. Nasveti in predlogi. — Ker je Gora Oljka najlahkotnejši hrib, s katerega je prekrasen razgled po precejšnjem delu slovenske domovine, vabimo na ta izlet tudi sosedne tovariše ter sploh prijatelje učiteljstva in prirode! Tovariš Koropec — Šoštanj — bo oskrbel preprost obed za vse one izletnike, ki se do 5. junija pri njem zglase; z drugimi jestvinami naj se izletniki sami preskrbijo! — Izlet vrši se le pri lepem vremenu!

Na veselo snidenje v mnogobrojnem številu! Odbor.

Književnost in umetnost.

Novak Vjenceslav, Iz života za život. Pjesme i pripovijetke za mladež. U Zagrebu 1907. — Pravkar smo dobili knjige „Hrv. pedag. književnega zbora“, in sicer: Pedagogijske Enciklopedije zvezek XII. (od „Ljubav“ do „Muzej školski“), Dvornikovićeve „Temelje psihologije“ in Novakove pesmi in pripovedke za mladino. Z dvojnega stališča je hvalevredno, da jo je izdal „Hrv. ped. knj. zbor“. Prvič jo priporoča vsebina ob sebi; Novaku se posrečijo pesmi, ki govore o malih skrbih in malih podjetjih maličkov — otrok; te pesmice spominjajo po lahkoti in preprostosti prikazovanja ene ali druge „Pisanice“ Zupančičeve ali Stritarjeve (na pr. „Mali Rade“, „Sestra Ika“, „Petar i Vladan“, „Pjesmice o maloji deci“, „Neprilika male Mare“, „Pohod“, „Pjesmice o mačicah“). Prozaične pripovedke so čtivo, vredno ne samo za deco, ampak tudi za odrasle, zlasti še za kmetško ljudstvo; tu ni tistega vsiljivega lesenega moraliziranja, ki vzame človeku veselje, čitati na pr. Stritarjeve povesti za mladino; tu je vse konkretno in živo in se temu značaju vsebine prilaga naslov „Iz življenja za življenje“: kar ni iz življenja vzraslo, ne uspeva, ker ima korenike — v zraku! In s tem prehajam k drugi točki, ki daje tej knjigi važnost. Novak ni kak obkuren pisatelj, ki bi se bil lotil — mladine, ker drugje ni bil pripoznan; Novak je marveč eden izmed najboljših hrv. pisateljev realistov novejša dobe, pripovedovalec prve vrste („Mat. Hrv.“ je lani in letos izdala po eno njegovih del) in to je važno, da je evo „Hrv. ped. knjiž. zbor“ s to knjigo populariziral znamenitega pisatelja tudi med malimi. To je tem primernejše, ker Novaka ni več med živimi. Lani je umrl. Bil je učitelj, doma iz hrv. Primorja, nazadnje profesor na zagrebskem učiteljskem, torej naš stanovski tovariš. Slovensko učiteljstvo naj bi že v znak pietete do pokojnika že letos v čim večjem številu naknadno naročilo knjige „Ped. knjiž. zbora“ (1 K!) — zakaj dosedaj nas je bore malo med njega člani.

R—r.

Politiški pregled.

* **Cesar o volitvah.** Cesar je izrekel neprijetno začudenje nad nepričakovanimi zmagami socialnih demokratov, posebno zato, ker bodo soc. demokratski poslanci tirali protivojaško politiko. — Cesar se jako melanholično izraža o posledicah splošne in enake volilne pravice.

* **Kakšno bo lice nove poslanske zbornice.** „Neue Freie Presse“ z dne 24. t. m. piše, da niso ožje volitve mnogo izpremenile slike bodoče poslanske zbornice, kakor so jo načrtale že glavne volitve. Novi uspehi socialistov niso nikakor presenetili; pač pa se je le malo pomnožilo število mandatov krščanskih socialcev. Poizkus te stranke, da bi se prikazala kakor „državna stranka“, se smatra kakor ponesrečen. Od nemških liberalnih strank je relativno dobila največ mandatov naprednjaška stranka, namreč 20, dočim nimajo nemški nacionalci beležiti posebnih uspehov. „Neue Freie Presse“ meni, da bodo nemški nekleri-

kalni poslanci tvorili v zbornici skupino nad 70 članov. Med Čehi je koalicija nemških strank zaustavila napredovanje socialnih demokratov. List pravi, da izid ožjih volitev le potrjuje vtisk, ki so ga napravile glavne volitve, to je, da ne bo v novi zbornici velike akcionarne večine, kakor so se od splošne volilne reforme nekateri nadejali, drugi pa bali. Res pa je, da ne bo zbornica imela lib. večine, zakaj posamezne protiklerikalne stranke so preveč razdeljene zaradi nasprotstev po narodnostih in slojih. Jako verjetno je, da bo v novi zbornici — kakor v stari — manjkalo stalne večine, ki bi jo držala politična vez. Vlada bo najbrž morala gledati, da bo vzdrževala ravnotežje med parlamentarnimi strankami, ako bo hotela, da bo zbornica delovala. To bo relativno lahka stvar, zakaj dve najmočnejši stranki in medsebojno najnasprotnjeji, to je krščanski socialisti in socialni demokrati, sta skoro enako veliki, zaradi česar se neutralizujeta. Seveda ni možno sedaj dognati, v kaki meri in v kakem smislu bodo na to politiko ravnotežja vplivali narodni poslanci.

* **Romunski škofje proti šolskemu zakonu na Ogrskem.** Iz Budimpešte poročajo, da obišče romunski grško-katoliški nadškof Viktor Mihaly te dni v Velikem Sibirju pravoslavnega romunskega metropolita Meteanu, da se posvetujeta o korakih, ki naj jih storita proti novemu šolskemu načrtu ogrske vlade.

* **Kazensko postopanje proti maloruskim dijakom zaradi izgrediv v Levovu.** „N. Fr. Presse“ poroča, da uvede dunajsko državno pravdnštvo novo preiskavo proti maloruskim dijakom zaradi znanih izgrediv v Levovu, in sicer vzlic temu, da so bili vsi kazenski spisi že izdelani v Levovu. Kazenska razprava se bo potemtakem vršila šele jeseni.

* **Važna pridobitev za državni zbor** je izvolitev čeških vseučiliških profesorjev Drtine in Masaryka. Oba sta realista in v učenem svetu na dobrem glasu. Klerikaleci imajo pred obema opravičen strah. Učiteljstvo — napredno seveda — se pa veseli te izvolitve.

* **Socialna demokracija na Češkem.** V 75 čeških volilnih okrajih so dobili soc. demokratje; V mestih 70.000 in na deželi 186.000, torej skupaj 276.000 glasov. Ker je oddanih vseh glasov 851.000, imajo socialni demokratje tretjino vseh glasov. Značilno je, da so dobili socialni demokratje toliko glasov na deželi. Kmet je volil agrarno, hlapci pa socialnodemokratsko.

* **Zarota proti carju.** V Petrogradu so prišli na sled veliki zaroti, ki je bila naperjena zoper carja, velikega kneza Nikolaja in mistrskega predsednika Stolypina. Najprej so najeli zarotniki nekega kozaka od telesne straže, da umori carja, in v slučaju da se mu ne posreči, bi imeli drugi kozaki od telesne straže vdreti v carski dvor in poizkusiti atentat z bombami na carja. Razen tega so poizkušali zarotniki, da z bombami razstrele carjev posebni vlak. Posameznosti, ki jih je odkrilo redarstvo, dokazujejo, da je šlo za jako nevaren komplot.

Vestnik.

Ivan Hribar. Posebno se veselimo zmage, ki jo je pri ožji volitvi v državni zbor izvojeval nad združenimi Nemci in klerikaleci župan ljubljanski g. Ivan Hribar. Ta mož je odkrit prijatelj učiteljstvu. Novi državni zbor bo razpravljal tudi o učiteljskem in šolskem vprašanju in to bo eno prvih in glavnih vprašanj, ki pride v razgovor. Prepričani smo, da se bo tedaj g. Hribar zavzel z vso odločnostjo za celokupno slovensko učiteljstvo ter mu s svojim vztrajnim delovanjem pripomogel do boljših časov. V tej nadeji tudi mi Hribarjevo izvolitev najsrčneje pozdravljamo!

Učiteljski dobrotniki. „Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani“ so darovali p. n. gg.: tovariš Ivan Krulec, c. kr. vadniški učitelj v Ljubljani 3 K; tovariš Tomo Bitene, učitelj v Dragatušu 1 K; tov. Vinko Krek, učitelj in posestnik v Trbojah pri Smledniku 2 K; pisateljica in pesnica dekle Mara Ivanovna Tavčar K 1-05 v proslavo sijajne zmage blag. g. župana Ivana Hribarja z geslom:

Slovenska dekleta, poživi Vas Bog,
za zastavo napredno naprej;
ne bati se vraga, ne črnega zmaja,
zavedno naprej in zopet naprej;

Ljubljana je bela, zastava je naša,
pogoltnil ne bode je črni še zmaj,
na zdravje županu, zavednemu ženstvu
odločno naprej a nikdar nazaj.

Živili učiteljski dobrotniki in nasledniki! Bog plati!

Letnino za učiteljski konvikt so plačali ti-le tovariši in tovarišice: Fran Bollè, Misleče pri Divači; Janko Rudolf in Marija Bole, Št. Vid, pri Vipavi; Emil Guštin, Jesenice na Gorenjskem; Anton Kadunc, Ema Miselj in Terezija Ravhekar, Stari trg pri Poljanah. Bog plati!

„Domače ognjišče“. 5. številka tega izvrstnega lista za starše je izšla s prav zanimivo vsebino.

Sirotinski svet se je osnoval za okoliš l. mestne deške lj. šole v Ljubljani; v tem sirotinskem svetu sodeluje ves učiteljski zbor l. m. šole.

Nerazdeljen dopoldanski pouk se je vpeljal s 1. junijem na ljubljanskih ljudskih šolah. Pouk se prične ob osmih in se konča ob dvanajstih. Med 1. in 2. uro je 10 min. odmora, med 2. in 3. uro 15 minut, med 3. in 4. uro pa 10 minut. V višjih razredih odpade telovadba po eno uro, v 5. razredu pa tudi zemljepisje in prirodopisje po eno uro.

Umrl je po dolgi in mučni bolezni v Materiji tamkajšnji voditelj ljudske šole, tovariš Stefan Debenjak. V Materiji je služboval dolgo vrsto let. Lahka mu zemlja! Cenjeni rodovini naše sožalje! — V Svetini je umrla gospa Marija Pustiškova, učiteljica ženskih ročnih del in soproga tamošnjega šol. voditelja tovariša Azbalda Pustiška, stara komaj 36 let. Naše sožalje!

Umrla je tovarišu Kuharju iz Radomelj soproga v najboljših letih. Zadnjo častjo je izkazalo 14 tovarišic in tovarišev, ki so zapeli dve žalostinki. Bilo bi jih še enkrat toliko, ko bi ne bile že binkošne počitnice (18. maja). Prišleci (Mengeš polnoštevilo) so dokazali, da se hočemo pridružiti tovarišu v veselju kakor tudi v žalosti. Blagi pokojnici, materi dveh otrok: V miru počivaj!

Okrajna učiteljska skupščina za kamniški okraj bo 3. julija 1907 v Moravčah: „Apno v prirodošolstvu oziru.“ Praktičen nastop nadučitelja Tomana v tretjem razredu. — „Katero so najnavadnejše napake pri domači vzgoji in kako naj šola deluje proti tem napakam.“ Občni referat. — „Praktičen poizkus v risanju po naravi v smislu nove metode.“ Predava nadučitelj Jordan.

Ljudsko knjižnico ustanove v Matenji vasi na Notranjskem.

Na kateri način se pridobi najlože in največ članov? Približal se je čas okraj. učit. skupščin. V postojnskem okraju je navada, da se nabirajo člani za „Slov. Šol. Matice“ in „Učiteljsko društvo“ pri obedu, ki se vrši po konferenci. Res je sicer ta način nekoliko neprijeten za nabiralca, a dosežen velik uspeh paralizira to neprijetnost; onim, ki radi odrajujejo te doneske, pa prihranimo nepotrebne poštno stroške. Z ozirom na to svetujem vsem vrlim blagajnikom učiteljskih društev in poverjenikom „Slov. Šol. Matice“: Pojdite in storite tudi tako!

R. H.

Iz seje c. kr. okr. šol. sveta v Kranju dne 23. maja t. l. Namestnik obolelega okr. glavarja baron Schlosse poroča o kurencijah. Kot suplentinja v Kranju jo bila imenovana mesto v risarski tečaj odislega učitelja Novaka, Pavla Bogataj. Elviri Dev, učiteljici v Naklem se je zaradi bolezni podaljšal dopust. Neki učiteljici se je radi smrti v družini dovolil 14dnevni dopust. Na ljudski šoli v Kranju se prično letošnje glavne počitnice istočasno z gimnazijo, t. j. 6. julija. Nek učitelj je dobil 50 K podpore. — Stavi se ternopredlog za izprazneni nadučiteljski mesti v Škofji Loki in Smledniku. Prošnje za podelitev petletnice kakor tudi podpor se ugodno rešijo. Inspekcijsko poročilo se vzame na znanje.

Obrtno nadaljevalno šolo ustanove v Kropi na Gorenjskem. Za ta industrialni kraj je taka šola velikega pomena.

Razstava risarskih in pismenih izdelkov učencev obrtne nadaljevalne šole v Idriji je bila otvorena preteklo nedeljo. Lepa razstava je v čast neumorno delujočemu učiteljstvu pa tudi marljivim učencem.

Kongres vzgojevalna deška ročna dela se vrši 15. julija v Gradcu. V zvezi s kongresom priredi poseben odbor razstavo deških ročnih del. Prijavljenih je dosedaj izdelkov iz 40 šol in 10 skupin učiteljskih izdelkov. Odbor, ki priredi raz-

stavo, podpirajo graška občina, deželni odbor in trgovsko-obrtna zbornica v Gradcu.

Toplice pri Zagorju ob Savi.*) V soboto 11. t. m. je 67 učencev iz višjih razredov tukajšnje šestrazrednice pod vodstvom g. nadučitelja Franca Kozjaka in gđ. učiteljice Fani Jankovičeve pohitelo v belo Ljubljano praznovati majnikov izlet. Vreme je bilo do večera skozinsko ugodno, in zato se je tudi dosegel smoter, ki je bil zasnovan za ta izlet. — Učenci so si najprej ogledali deželni muzej „Rudolfinum“, kjer jim je vratar g. Kobal v prav lepih besedah razjasnjeval zanimive in bogate skupine raznih zbirk ter tudi posamezne predmete, ki so večje važnosti. Posebno spretno je omenjeni gospod znal zbuditi zanimanje za zemljepisje s pridvižnim zemljevidom kranjske dežele. Za vso izkazano uslugo in ljubeznivost se mu tem potom izreka najlepša zahvala. Od tu so učenci pod vodstvom prej omenjenih dveh odkorakali na ljubljanski Grad. Tu sta jim v posameznih skupinah razkazovala vse visokokipeče gorenjske velikane Julijskih alp, Karavank in Kamniških planin. Ponovilo se je obenem še več drugih geografskih in zgodovinskih (Emona, stavbe na koleh itd.) zanimivosti. Opozorilo se je učence tudi na vse znamenitejšie stavbe v Ljubljani. Zadovoljni ob toliko užitih prirodnih krasot in ob doseženih uspehih se vrnejo v mesto in se napote iskati že tudi potrebnega okrepčila. Obedovali so v restavraciji pri „Novem svetu“, katere lastnik je vse učence pogostil jako fino po prav zmerni ceni. Zato se lahko vsakemu tovarišu, ki bi nameraval v Ljubljano prirediti kak sličen izlet, to restavracijo s posebno obširnim vrtno priporočila kar najtopleje. Popoldne so se podali v Švicarijo na južino. Tu se je pa zopet g. I. Kenda posebno naklonjenega pokazal napram šolski mladini, ki jo je v tolikem številu v prav hitrem času pogostil z jako dobro kavo, čokolado in kruhom za neznatni znesek. Obema slednje omenjenima restavraterjema najlepša hvala za izkazano simpatijo in naklonjenost do šol. dece! Nazadnje so se vsi izletniki udeležili kinematografične predstave v Latermanovem drevoredu, ki jim je nudila mnogo zabave in smeha s svojimi komičnimi slikami. Po končani predstavi so se podali naravnost na kolodvor, odkoder so se zadovoljnih in radostnih sre popeljali proti domu, zavedajoč se, da so mnogo pridobili na tem izletu. Med vožnjo pa so zakrožili več krasnih narodnih pesem iz svojih čistih, mladostnih grl, tako da jim je čas potekel kar prehitro. Priredi se na splošno prošnjo učencev še en tak poučen pešizlet v soboto, dne 25. t. m., na Sv. Goro, odkoder si ogledajo vse zanimivosti naše znamenite okolice.

Iz Tolmina nam poročajo: Napovedani osemndnevni risarski tečaj se ni mogel vršiti, ker so se izpiti sposobljenosti v Gorici nepričakovano raztegnili do 24. t. m. in je bil torej prof. g. Gvaiz zadržan. Ker tega ni bilo mogoče poprej vedeti, je c. kr. deželni šol. svet poslal šele v soboto brzoglavno obvestilo, da je tečaj odgođen na nedoločen čas. Kdaj se bo vršil, določi c. kr. okrajni šolski svet. — Tudi g. ravnatelj Bežek je bil za sedaj zadržan. Zaradi teh neprilik smo naznanili g. ravnatelju Schreinerju, ki je prijavil svoj prihod, da so vsa predavanja odložena. Preložen je tudi občni zbor in predavanje g. nadz. Finžgerja na dan 28. junija, ko se bo vršila uradna konferenca. Kraj, dnevni red in čas pričetka obč. zboru ostanejo neizpremenjeni. Škoda je res, da se nam je vse tako narobe izšlo, ko je bila stvar najlepše v tiru, toda kriv na tem ni pa nihče. Poguma zaradi tega ne izgubimo, marveč gotovo upamo, da dosežemo, kar smo namenili svojemu napredku v korist!

Tajnik.

Popravek. V zadnji številki „Učit. Tov.“ naj se blagovoli popraviti imena delegatov za „Goriško učit. društvo“, ki se pravilno glase: Franja Krajnik, Rihard Orel in Baša Franc. — Pri tej priliki prosimo dopisnike, naj vsaj imena pišejo razločno in natančno. Potem ne bo takih napak in popravkov.

Zveza italijanskega učiteljstva na Primorskem je zborovala o Binkošti v Tržiču (Monfalcone). Glavno debato so izpolnile narodno-politiške točke o laškem vseučilišču, laškem učiteljskem in drugih nacionalnih zahtevah naših Lahov. Lepo je bilo poročilo o narodni vzgoji in gojitvi narodnega čuta v ljudski šoli. — Italijansko učiteljstvo je strogo in odločno narodno; Italijan je laški učitelj najprej, potem je šele kaj drugega

*) Zaradi obilice gradiva je moralo to poročilo zadnjič izostati.

Zato ni čuda, da je italijanska mladina tako navdušena, da, naravnost fanatazirana. Izrekli so se tudi za laško šolo in proti odloku okr. šol. sveta v Poreču, ki zapoveduje, da mora imeti učiteljstvo 23. t. m. (na dan ožje volitve) povsod šolo.

Zahvala. Ob izgubi našega nepozabljenega soproga oziroma očeta Antona Žagerja mi je društvo „Samopomoč“ takoj priskočilo z izdatno podporo K 432 na pomoč, za kar se najsrčneje zahvaljujem. — Ker ravno to društvo vdovam, ki ostanejo z nepreskrbljenimi otroki osamljene v prvi stiski, izdatno pomaga, je moja dolžnost, da ga vsem najtopleje priporočam. Še enkrat srčna hvala!

Petrovče, dne 26. maja 1907.

Jožefa Žager.

Razgled po šolskem svetu.

— **Kitajsko vseučilišče.** Kitajska je pričela v zadnjem času reformirati svoje šolstvo, in sicer z osnovnimi šolami. V Pekingi ustanovi po zgledu evropskih vseučilišč visoko šolo, ki bo imela osem fakultet. V višjih učiteljskih šolah bo angleški jezik obligaten predmet; učenje francoskega in angleškega jezika bo svobodno, oni pa, ki se bodo učili prirodnih nauk, se bodo morali učiti nemščine. Latinski jezik bo fakultativen.

— **Francoska vseučilišča.** Francoska vseučilišča imajo v tekočem šol. letu 35.638 slušateljev in 2259 slušateljic, skupno 38.197. Med slušatelji je 33.399 Francozov in 2239 inozemcev, med slušateljicami pa 1364 Francozinj in 1195 inozemk. Potemtakem študira na Francoskem 3434 inozemcev. Po fakultetah se razdele: jus 15.551 (124 žensk); medicino 8297 (796 žensk); lekarništvo 2290 (66 žensk); literaturo 5710 (1105 žensk); prirodznanstvo, filozofijo itd. 6349 (468 žensk). Samo pariško vseučilišče šteje 15.789 dijakov, med temi 7032 juristov, 3369 medicincev, 4435 modroslovcev in 953 farmacevtov. Potem pride Lyon (2783), Toulouse (2675), Bordeaux (2496), Nancy (1841), Montpellier (1752), Lille (1560), Rennes (1498), Aix-Marseille (1269), Dijon (966), Poitiers (962), Grenoble (896), Caen (814), Besançon (325) in Clermont (281).

— **Za 2.400.000 kron škode** je napravil požar v poslopju vseučilišča Montreal v Londonu.

— **Dijaški štrajk.** Na medicinski fakulteti krakovskega vseučilišča so začeli štrajkati slušatelji zaradi nezadostnih prostorov.

— **Menično pravo v vojni šoli** morajo poučevati na Nemškem na cesarjev ukaz, češ, da ne bodo mogli potem ode-ruhi izrabljati častnikov.

— **Blagoslavljanje vseučiliške zastave v Zagrebu.** Binkoštna praznike je bila v Zagrebu slovesno blagoslovljena nova vseučiliška zastava. Zastavo je blagoslovil vseučiliški rektor, dr. Bauer, profesor bogoslovne fakultete. Pri tej svečanosti bilo je na vseučilišču odkrito mramorno poprsje Strossmayerja, ki ga je izdelal kipar Valdec.

— **Vprašanje bolgarskega vseučilišča.** Bolgarski listi so se pričeli zopet baviti z vprašanjem otvoritve bolgarskega vseučilišča. Povod temu je dala seja profesorjev, ki se je vršila te dni v Sofiji. Kakor poroča „Dnevnik“ je prišlo pri tej seji do hudih spopadov. Izjava, ki so jo dali profesorji naučenemu ministru, da ne sprejmo službe, ako ne bodo vsi profesorji brez razlike zopet nastavljeni na svoja mesta, je povod nesoglasju med samimi profesorji. Da, vladi neprijetni profesorji so celo izjavili, da v interesu otvoritve vseučilišča ne žele, da bodo zopet nameščeni. Kar se tiče pogajanj med ministrom Apostolovom in nekaterimi inozemskimi profesorji, je minister izjavil nekemu sotrudniku „Dnevnika“, da se ni doslej pogajal še z nobenim inozemskim profesorjem.

— **Madjarske šole na Hrvaškem.** Iz Budimpešte poročajo: Kakor znano, je madjarska državna železnica zahtevala, da se za njihovo madjarsko uradništvo vzdržujejo na Hrvaškem madjarske šole. Na teh šolah je nameščenih 54 učiteljev, ki jih plačuje madjarska državna železnica, in zaraditega nimajo nikakih prednosti niti koristi od Apponyijevega šolskega načrta. Sedaj odpošljejo iz učiteljskih krogov deputacijo k ministru Košutu ter ga hočejo prositi, da poskrbi na isti način tudi za teh 54 učiteljev, kakor je poskrbel za one, ki uživajo koristi Apponyijevega šolskega načrta.

Iz gospodarskega polja.

— **Na vinorejski šoli v Mariboru** se vršita od 17. do 22. junija tečaja za vinorejce in sadjerejce ter za viničarje. Vinorejci in sadjerejci bodo imeli priliko, teoretično in praktično se naučiti uničevanja raznih škodljivcev v vinogradu in sadonosniku, viničarji pa se bodo poučili o isti stvari, samo bolj praktično. Za prvi tečaj je pripuščenih, inkluzivno z učitelji, ki jih določi za to dež. šol. svet, 40 udeležencev. Šolnine ni. Udeleženci viničarskega tečaja morejo dobiti tudi podporo, ako jim potrdi župan, da so ali jako ubožni posestniki ali delajo na domačiji ali so kmetiški viničarji. To potrdilo se mora priložiti že pri zglastitvi za tečaj. Oglasiti se je treba do 7. junija na ravnateljstvo vinorejske šole v Mariboru.

— **Šmihel nad Mozirjem.** Dne 9. maja se je tukaj ustanovila kmetijska podružnica c. kr. kmetijske družbe štajerske za župnije Šmihel, Mozirje, Belevode, Rečica in za kraja Skorno in Letuš. Za načelnika podružnice je soglasno izvoljen g. šol. vod. I. Pušenjak. — Doslej je podružnici pristopilo 85 članov.

— **Stanje setev na Kranjskem.** Po došli poročilih je rž zaradi slabega vremena mnogo trpela. Ozimna pšenica je bolj kljubovala mrazu kakor rž in zato tudi lepše kaže. Tudi trta je na Dolenjskem več ali manj trpela zlasti zavoljo hudega mraza. Jablane utegnejo bolje obroditi kakor hruške.

Raznoterosti.

× **Lakota na Kitajskem** narašča čimdalje hujše. Lakoto trpi nad deset milijonov ljudi, a med temi za tri milijone ni več rešitve. Stradajoči se preživljajo z nezrelim žitom ter prodajajo svoje otroke za živila. Vsak dan umre za lakoto povprečno 5000 oseb. Vkljub temu odklanja podkralj oholo vsako pomoč iz inozemstva.

× **Osrednji brzojavni urad na Dunaju ob volitvah.** Ta brzojavni urad, ki ob navadnih dnevih odpravi in sprejme 27 do 30 tisoč brzojavk, jih je odpravil in sprejel na dan glavnih volitev 46 tisoč. Brzojavke niso obsegale kakor navadno 10 do 30 besed, ampak 500 do 1000. Število uradnikov so zvišali na 204, raznašalcev od 10 na 38 mož, da so mogli opraviti to naporno delo.

× **Spanje malih otrok.** Mnogo mater ne ve, koliko časa morajo spavati otroci v prvih letih življenja. Neki zdravnik piše o tem: Znano je, da zaspe novorojenčki po prvem kopanju, ako so dovoljno preskrbljeni in obvarovani zlasti pred prehlajenjem. To spanje se v prvih tednih prekine le tedaj, ako čuti novorojenček mraz, mokroto, lakoto, žejo ali kaj enakega. Tedaj se navadno joče. Šele v drugem četrtletju more dete dlje časa bedeti. Ob letu in pozneje bedi otrok lahko brez škode nekoliko ur, čeravno je večji del dneva še zmeraj namenjen spanju. Proti koncu drugega do četrtega leta mora otrok še vedno spati ponoči 12 ur, podnevi poldrugo uro do 2 uri. Pozneje naj spi otrok 9 do 11 ur. Šele ko nastopi pri otrocih spolna dozorelost, je svetovati, naj spe manj časa.

× **Armada častnikov** lahko imenujemo armado republike Uruguay v Južni Ameriki. Ta armada šteje 32 generalov, 173 polkovnikov, 208 podpolkovnikov, 345 majorjev, 496 stotnikov in 1351 poročnikov. Po normalni meri bi to število častnikov odgovarjalo armadi 100.000 mož. V resnici ima pa republika le 4124 mož pod orožjem, vštevši podčastnike. Srečna država!

× **Sibirska železnica.** Ruska vlada hoče postaviti na sibirski železnici še eno vrsto tračnic, ker je ta proga že prvotno izdelana za dvojne tračnice. Vojna z japonsko je naučila Ruse, kaj jim je storiti in kaj bi bili morali takoj storiti. Zakaj, ako bi bili imeli dvojne tračnice, bi bili lahko iz Evrope spravili v Mandžurijo toliko vojske, da bi bili lahko porazili Japonce. Tračnice so začeli že postavljati od Urala do Irkutska, a do konca leta bodo postavljene do Harbina v daljavi 8000 kilometrov. Troškov bo 70 milijonov rubljev.

× **Ameriške ustanove.** Zadnje dve leti so večkratni ameriški milijonarji darovali za dobrodelne namene 170.910.000 K. Prvo mesto med dobrotniki zavzema še vedno Rockefeller, ki je daroval 87 milijonov, potemtakem nad polovico. Na drugem

mestu je Carnegie z 49 milijoni. Yerkes je prispeval 16-8 mil., Jerkes pa 7-56 milijonov. Nad polovico podarjenih milijonov je namenjenih za ustanovitev in razširjenje šol in za vzdrževanje vseučilišča.

× **Razstava zbirk poštne znamk** bo v Zagrebu od 1.—8. septembra t. l.

Po sklepu lista.

Učiteljsko društvo za politiški okraj Ljutomer priredi izlet v Radince v četrtek, dne 6. junija t. l., ter zboruje tam od 9. ure predpoldan naprej po sledečem vzporedju:

1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. „Kako postanejo učni uspehi trajna last učencev.“ Referenti: Pertl, Kosi, Kren. 4. „Kako se naj domača hiša in šola v svoji nalogi dopolnjujeta in podpirata?“ Referenti: Cvetko, Mavrič, Kocuvan. 5. Volitev odposlancev k glavnemu zboru „Zaveze“. 6. Slučajnosti.

Petje: Mohorjeva pesmarica I. šte. 6, 15 in 55. Odbor prosi za polnoštevilni poset!

Savinsko učiteljsko društvo zboruje v četrtek, dne 6. rožnika t. l., ob 2. uri popoldne na Gomilskem. Vzpored: 1. Simon Gregorčič. Poroča tov. Ivan Jakše. 2. Domovinoslovje. Poroča tov. Karel Marschitz. 3. Nasveti in predlogi.

K obilni udeležbi vabi

R. Vrabl, t. č. predsednik.

Ormoško učiteljsko društvo izleti v četrtek, 6. junija t. l., v Vurmetince. Sestanek ob 10. uri predpoldne pri Štamperju. Dnevni red: 1. Poročilo odposlanca o delegacijski seji „Štajerskega Lehrerbunda“. 2. Volitev delegatov za letošnjo glavno skupščino „Zaveze“ dne 17., 18. in 19. avgusta v Radovljici. 3. Skupni obed pri Štamperju, za katerega se naj blagovoli vsak udeleženelec javiti najpozneje do 4. junija pri odbornici gospe Anici Trstenjakovi, učiteljici pri Sv. Miklavžu. Izlet se vrši le pri lepem vremenu.

Na veselo snidenje in polnoštevilno udeležbo vabi

odbor.

Ormoško učiteljsko društvo je 2. maja t. l. zborovalo v Ormožu. Navzočih je bilo 21 društvenikov. Predsednik Josip Rajšp je izrekel v svojem pozdravu upanje, da se bodo posamezniki začeli svojih stanovskih dolžnosti bolj zavedati ter bodo začeli pogostejše zahajati k društvenim zborovanjem. — Na vabilo k pristopu „Učit. tiskovnemu društvu“ se sklene, da naše društvo pristopi k omenjenemu tiskovnemu društvu, kakor hitro poplača naše društvo ustanovnino za „Učit. konvikt“. Na dopis „Zaveze“, da naj bi vsi udje „Zaveze“, dobivali brezplačno „Učit. Tovarisa“ zato bi pa morali plačati večjo udnino, se sklene, da je naše društvo v principu za ta predlog, a da se bo definitivno o tem sklepalo pri izrednem obnem zboru, ki se ima vršiti še pred glavnim zborovanjem. Odposlancem za Lehrerbundovo delegacijsko zborovanje je bil izvoljen Josip Rajšp. Društvo priredi 6. junija t. l. izlet v Vurmetince.

Listnica uredništva.

Na Goriško, Štajersko in Gorenjsko: Prihodnjič. Za danes je došlo prepozno.

Učiteljska tiskarna se priporoča za tisk „Letnih poročil“.

(19) 19

Poskusite
in priporočite
≡ izdelke ≡
Vydrove tovarne hranil
v Pragi VIII. Cenovnik zastoj.

Naš denarni zavod.

(7) 24—11

Geslo: Kar plodonosno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Vplačuje in izplačuje se vsak četrtek od 11.—12. ure dopoldne in vsako soboto od 5.—7. ure zvečer ali pa vsak dan potem poštne nakaznice ali c. kr. poštne hranilnice (čekovni račun št. 866.312). Za drugače storjena vplačila zadruga ni odgovorna.

Sprejem hranilnih vlog po 5%, oddaja posojil na osebni kredit po določenih rokih vračevanja (glej spodaj) proti zadostni varnosti. Za tako velja: vsaj eden dober porok in plačnik, zastava premičnin, zemljišče in vknjiženih terjatev, predznamba na plačo ali penzijo.

Prošnje za posojila brezplačno proti vpošiljavi 20 h v poštne znamkah za frankaturo. Tudi prošnjam za posojila naj se priloži poštna znamka za 20 h za dopošiljatev rešitve.

Vsaki 100 K posojila (dva pasivna deleža) se vrača po načinu:

A	v 12 mesečnih rokih, in sicer 11 rokov à 9 K — h, 12. rok 4 K 73 h
B	" 18 " " " " 17 " " 6 " — " 18. " 3 " 56 "
C	" 24 " " " " 23 " " 4 " 50 " 24. " 4 " — "
D	" 38 " " " " 37 " " 3 " — " 38. " — " 66 "
E	" 46 " " " " 45 " " 2 " 50 " 46. " 1 " 81 "
F	" 60 " " " " 59 " " 2 " — " 60. " — " 70 "
G	" 70 " " " " 69 " " 1 " 75 " 70. " 1 " 42 "
H	" 85 " " " " 84 " " 1 " 50 " 85. " 1 " 26 "

Zadružni lokal je v Ljubljani, Komenskega ulice šte. 17.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka
V PRAGI

(20) 26—9

zavaruje v življenjskih oddelkih: na slučaj doživetja in smrti, doto otrokom, dohodke in pokojnine, ter dovoljuje uradnikom, častnikom, profesorjem, učiteljem in vpokojencem posojila proti prenotaciji na služnini, pokojnini, ženitveni kaveji itd., in v požarnem oddelku: proti škodam po požaru.

Zavarovani kapital	K 1053.737.339-88
Zavarovalnine	8.090.621-62
Izplačane škode in kapitali l. 1905	4.361.283-89
Rezervne in poroštevne zaloge	34.791.584-99
Pokojninski zalogi (uradniška in zastopniška)	2.188.391-24
Premoženje, naloženo v vrednostnih papirjih, posestvih, posojilih na posestva	34.087.781-48
Izplačana dividenda členom življenjskih oddelkov l. 1905	206.296-40
V vsem pa doslej	1.606.893-21
V letu 1905 se je premoženje pomnožilo za	3.004.509-80
V 37letni dobi svojega obstanka izplačala je banka „Slavija“ svojim členom odd. I—V. za škode in nagrade	87.176.383-75

Vsa pojasnila daje

Generalni zastop banke „Slavije“
v Ljubljani,

Gosposke ulice št. 12.

Ustanovljeno 1842.

Električna sila.

Telefon 154.

BRATA EBERL

(8) 52—22 tovarna oljnatih barv, laka in firneža

v Ljubljani, Miklošičeve ulice števil. 6

nasproti hotela „Union“

priporočata gg. šolskim vodjem in učiteljem v mestu in na deželi
ujiju priznana najboljši, črni, medli
 lak za šolske table.

G. ČADEŽ

Mestni trg št. 14

(poleg stare g. Urbančeve trgovine)

priporoča v veliki izbi

klobuke, cilindre in čepice;

tudi raznovrstno

(1) 52—22

moško perilo, kravate itd.

po zmernih cenah.

Za gg. učitelje 10% popusta!

Ustanovljeno leta 1832.

Lak za šolske table

črn in medel,

olje proti prahu

priznано najboljšo

prodaja

(16) 50—20

ADOLF HAUPTMANN

prva kranjska tovarna oljnatih barv, firneža, laka
in steklarskega kleja

— v Ljubljani. —

Ilustrovani ceniki zastonj in poštne prosto.

F. P. Vidic & Komp. Ljubljana

opekarna in zaloga peči

ponudijo vsako poljubno množino patentiranih

zarezanih strešnikov

Sistem „Marzola“ (Strangfalzriegel) Sistem „Marzola“

Barve: a) rdeči naravno žgani, b) črno impregnirani.

Najličnejše, najcenejše in najpriprostejše strešno
kritje.

Vsak strešnik se zamore na late pribiti ali pa z žico privezati, kar je gotovo velike važnosti za kraje, ki trpe po močnem vetru in burji.

Vzorci in prošpakte pošljemo na željo brezplačno.

(36) 30—14 Sprejmejo se zastopniki.